

Repertoriul jurisprudenței

Cauza C-752/22

EP

împotriva

Maahanmuuttovirasto

(cerere de decizie preliminară formulată de Korkein hallinto-oikeus)

Hotărârea Curții (Camera a doua) din 14 martie 2024

„Trimitere preliminară – Politica privind imigrarea – Statutul resortisanților țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung – Directiva 2003/109/CE – Articolele 12 și 22 – Protecție consolidată împotriva expulzării – Aplicabilitate – Resortisant al unei țări terțe care are reședința pe teritoriul unui alt stat membru decât cel care i-a acordat statutul de rezident pe termen lung – Decizie de expulzare către statul membru care i-a acordat statutul menționat adoptată de acest alt stat membru pentru motive privind ordinea publică și securitatea publică – Interdicție de intrare temporară pe teritoriul statului membru respectiv, impusă de acesta – Neîndeplinirea obligației de a depune în același alt stat membru o cerere pentru permis de ședere în temeiul dispozițiilor capitolului III din Directiva 2003/109 – Decizie de expulzare a resortisantului respectiv al unei țări terțe către țara sa de origine adoptată de acest din urmă stat membru pentru aceleași motive”

1. *Controale la frontiere, azil și imigrare – Politica privind imigrarea – Statutul resortisanților țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung – Directiva 2003/109 – Returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală – Directiva 2008/115 – Domenii de aplicare – Expulzarea unui resortisant al unei țări terțe care nu are reședința legală pe teritoriul unui stat membru, dar care beneficiază de statutul de rezident pe termen lung în alt stat membru – Aplicarea dispozițiilor Directivei 2003/109 (Directiva 2008/115 a Parlamentului European și a Consiliului; Directiva 2003/109 a Consiliului)*

(a se vedea punctul 50)

2. *Controale la frontiere, azil și imigrare – Politica privind imigrarea – Statutul resortisanților țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung – Directiva 2003/109 – Protecție împotriva expulzării – Domeniu de aplicare – Expulzarea de pe teritoriul Uniunii Europene, de către al doilea stat membru, a unui resortisant al unei țări terțe care este rezident pe termen lung din motive privind ordinea publică sau securitatea publică – Resortisant expulzat care are reședința pe teritoriul celui de al doilea stat membru cu încălcarea unei interdicții de intrare și care nu a depus în acest stat o cerere pentru permis de ședere în temeiul dispozițiilor capitolului III din Directiva 2003/109 – Incluziune [Directiva 2003/109 a Consiliului, considerentul (16) și art. 2 lit. (d), art. 15 și 22]*

(a se vedea punctele 54-71 și dispozitiv 1)

3. *Controale la frontiere, azil și imigrare – Politica privind imigrarea – Statutul resortisanților țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung – Directiva 2003/109 – Protecție împotriva expulzării – Decizie de expulzare de pe teritoriul Uniunii, din motive privind ordinea publică sau securitatea publică, adoptată în privința unui resortisant al unei țări terțe care este rezident pe termen lung – Dispoziții care prevăd protecția împotriva expulzării – Efect direct [Directiva 2003/109 a Consiliului, art. 2 lit. (d), art. 12 alin. (3) și art. 22 alin. (3)]*

(a se vedea punctele 74-79 și dispozitiv 2)

Rezumat

Sesizată cu titlu preliminar de Korkein hallinto-oikeus (Curtea Administrativă Supremă, Finlanda), Curtea se pronunță cu privire la aspectul dacă un resortisant al unei țări terțe care este rezident pe termen lung într-un stat membru beneficiază de protecția consolidată împotriva expulzării de pe teritoriul Uniunii, prevăzută de Directiva 2003/109¹, într-un alt stat membru pe teritoriul căruia s-a deplasat cu încălcarea unei interdicții de intrare.

EP, resortisant rus, este titularul unui permis de ședere de rezident pe termen lung – UE eliberat de Estonia pentru o perioadă de cinci ani, care atestă că beneficiază de statutul de rezident pe termen lung în statul membru respectiv. Înainte de acordarea acestui statut, EP s-a deplasat în numeroase rânduri în Finlanda, unde a făcut obiectul a patru decizii de expulzare către Estonia, dintre care trei au fost însoțite de o interdicție de intrare pe teritoriul finlandez. Aceste decizii au fost adoptate în urma unor condamnări ale lui EP, în Finlanda, pentru diferite infracțiuni.

Printr-o decizie din 19 noiembrie 2019, Maahanmuuttovirasto (Oficiul pentru Imigrație, Finlanda) a decis să îl expulzeze pe EP către Rusia, în special pentru motivul că punea în pericol ordinea publică și securitatea publică în Finlanda. În timp ce EP nu se opunea expulzării sale către Estonia, el se opunea expulzării către Rusia. El susținea că a avut reședința aproape toată viața sa în Estonia și nu avea cu Rusia alte legături decât cea a cetățeniei. În urma respingerii în primă instanță a acțiunii sale împotriva deciziei de expulzare, EP a formulat recurs la Curtea Administrativă Supremă, instanța de trimitere.

În fața acestei instanțe, Oficiul pentru Imigrație a arătat în special că Directiva 2003/109 nu era aplicabilă expulzării lui EP în măsura în care nu avea reședința legală pe teritoriul finlandez. EP făcea de fapt obiectul unei interdicții de intrare pe teritoriul finlandez și nu solicitase un permis de ședere în Finlanda după ce a intrat acolo cu un permis de ședere de rezident pe termen lung – UE, eliberat de un alt stat membru. Prin urmare, ținând seama de aceste două împrejurări, Directiva 2008/115² ar fi cea aplicabilă expulzării sale. Or, în conformitate cu aceasta, o astfel de decizie de returnare nu ar putea avea ca obiect decât returnarea într-o țară terță, iar nu într-un

¹ Directiva 2003/109/CE a Consiliului din 25 noiembrie 2003 privind statutul resortisanților țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung (JO 2004, L 16, p. 44, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 225).

² Directiva 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală (JO 2008, L 348, p. 98).

alt stat membru. În plus, s-ar pune problema dacă aceste două împrejurări se opun ca EP să poată beneficia de protecția consolidată împotriva expulzării conferită de articolul 22 alineatul (3) din Directiva 2003/109³.

În aceste condiții, instanța de trimitere solicită Curții să stabilească dacă dispozițiile Directivei 2003/109 care prevăd protecția consolidată împotriva expulzării resortisanților unor țări terțe sunt aplicabile în speță și dacă aceste dispoziții produc un efect direct astfel încât să poată fi invocate împotriva autorităților publice competente. Curtea răspunde afirmativ la aceste două întrebări.

Aprecierea Curții

În primul rând, Curtea arată, cu titlu introductiv, că, întrucât dispozițiile Directivei 2003/109 care prevăd o protecție consolidată împotriva expulzării resortisanților țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung sunt „mai favorabile” pentru asemenea resortisanți decât dispozițiile în materie de expulzare prevăzute de Directiva 2008/115, aceste prime dispoziții sunt cele care se aplică unei expulzări de pe teritoriul Uniunii a unui resortisant al unei țări terțe care este rezident pe termen lung precum cel în discuție în litigiul principal⁴.

Aceasta arată în continuare că modul de redactare a articolului 22 alineatul (3) din Directiva 2003/109 nu poate sta la baza unei interpretări a acestei dispoziții potrivit căreia protecția consolidată împotriva expulzării de pe teritoriul Uniunii pe care o prevede nu s-ar aplica atunci când, pe de o parte, un resortisant al unei țări terțe care este titular al statutului de rezident pe termen lung în primul stat membru are reședința pe teritoriul celui de al doilea stat membru cu încălcarea unei interdicții de intrare și, pe de altă parte, atunci când el nu a depus, în acest din urmă stat membru, o cerere pentru permis de ședere în temeiul dispozițiilor capitolului III din directiva menționată. Cu toate acestea, modul de redactare a articolului 22 alineatul (1) literele (b) și (c) din directiva menționată vizează, la rândul său, în mod expres aceste două împrejurări ca motive care justifică adoptarea, în privința unui astfel de resortisant al unei țări terțe, a unei decizii de expulzare de pe teritoriul statului membru respectiv⁵. O astfel de referire explicită la aceste două împrejurări ca motive care pot justifica adoptarea unei decizii de expulzare confirmă concluzia deja dedusă din modul de redactare a articolului 22 alineatul (3) din această directivă, potrivit căreia existența acestor împrejurări nu are ca efect inaplicabilitatea acestei din urmă dispoziții.

³ Acesta prevede că „[p]ână în momentul în care rezidentul țării terțe obține statutul de rezident pe termen lung [...], [[un alt stat membru decât cel care i-a acordat pentru prima dată statutul de rezident pe termen lung și în care rezidentul pe termen lung își exercită dreptul de ședere («al doilea stat membru»)] poate adopta o decizie de expulzare a persoanei în cauză de pe teritoriul Uniunii [Europene], în conformitate cu articolul 12 și cu garanțiile prevăzute la articolul respectiv, pentru motive întemeiate privind ordinea publică sau securitatea publică. În acest caz, dacă adoptă decizia menționată anterior, cel de-al doilea stat membru se consultă cu primul stat membru [...]”. În plus, potrivit articolului 12 alineatele (1) și (3) din această directivă, „(1) Statele membre nu pot lua o decizie de expulzare a unui rezident pe termen lung decât dacă acesta reprezintă o amenințare reală și suficient de gravă pentru ordinea publică sau securitatea publică. [...] (3) Înainte de a lua o decizie de expulzare a unui rezident pe termen lung, statele membre iau în considerare următoarele elemente: (a) durata șederii pe teritoriul lor; (b) vârsta persoanei în cauză; (c) consecințele pentru persoana în cauză și pentru membrii familiei sale; (d) legăturile cu țara de reședință sau absența legăturilor cu țara de origine”.

⁴ A se vedea articolul 4 alineatul (2) din Directiva 2008/115 potrivit căruia această directivă „nu aduce atingere dispozițiilor mai favorabile pentru resortisantul unei țări terțe prevăzute de *acquis-ul comunitar în domeniul imigrației și azilului*”.

⁵ Astfel, pe de o parte, articolul 22 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2003/109 permite adoptarea unei asemenea decizii de expulzare, în special în cazul în care nu este îndeplinită obligația, prevăzută la articolul 15 alineatul (1) din această directivă, impusă resortisantului unei țări terțe care este rezident pe termen lung de a depune o cerere pentru permis de ședere în cel de al doilea stat membru în cel mai scurt timp și în cel mult trei luni de la intrarea sa pe teritoriul acestuia. Pe de altă parte, articolul 22 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2003/109, în măsura în care se referă la situația în care un resortisant al unei țări terțe „nu mai are reședința legală”, acoperă situația unei șederi pe acest teritoriu cu încălcarea unei interdicții de intrare.

În ceea ce privește în special motivul referitor la nedepunerea unei cereri pentru permis de ședere, este adevărat că termenii utilizați la articolul 22 alineatul (1) din directiva menționată, și anume referirea la posibilitatea de a refuza reînnoirea sau de a retrage un permis de ședere acordat în temeiul dispozițiilor capitolului III din directiva amintită, ar putea lăsa să se înțeleagă că această dispoziție nu privește decât o situație în care este vorba despre retragerea sau despre nereînnoirea unui astfel de permis. Cu toate acestea, nu este mai puțin adevărat că dispoziția respectivă vizează în mod expres nu numai măsuri de refuz al reînnoirii sau de retragere de către al doilea stat membru a unui permis de ședere acordat în temeiul dispozițiilor acestui capitol III, ci și alte măsuri, precum tocmai deciziile de expulzare de pe teritoriul statului membru respectiv.

Această interpretare literală și contextuală a articolului 22 alineatul (3) din Directiva 2003/109 este susținută și de finalitatea acestei dispoziții. Astfel, în măsura în care ea decurge dintr-o delimitare a domeniilor de aplicare ale alineatelor (1) și, respectiv, (3) ale articolului 22 din Directiva 2003/109, după cum este vorba despre o expulzare de pe teritoriul celui de al doilea stat membru sau despre o expulzare de pe teritoriul Uniunii și despre protecția consolidată împotriva expulzării cu geometrie variabilă care decurge din aceasta, ea permite evitarea existenței unei lacune în regimul de „protecție consolidată împotriva expulzării” pe care urmărește să îl asigure articolul 22 din directiva menționată și, prin urmare, să se asigure efectivitatea acestui regim.

În al doilea rând, Curtea constată că articolul 12 alineatul (3) și articolul 22 alineatul (3) din Directiva 2003/109 sunt de natură să producă un efect direct în beneficiul resortisanților țărilor terțe în cauză, astfel încât aceștia pot invoca dispozițiile respective împotriva autorităților publice competente. Astfel, aceste dispoziții prezintă un caracter necondiționat și suficient de precis, întrucât, fără a prevedea vreo condiție și fără a face necesară adoptarea unor măsuri suplimentare, acestea obligă, în termeni neechivoci, al doilea stat membru, atunci când ia, în privința unui resortisant al unei țări terțe care este rezident pe termen lung, o decizie de expulzare de pe teritoriul Uniunii pentru motive privind ordinea publică sau securitatea publică, să asigure respectarea diferitelor condiții⁶ și garanții⁷ prevăzute în favoarea unui astfel de resortisant al unei țări terțe și care se înscriu în obiectivul de protecție consolidată împotriva expulzării urmărit de Directiva 2003/109.

⁶ A se vedea articolul 22 alineatul (3) din Directiva 2003/109.

⁷ A se vedea articolul 12 alineatul (3) din Directiva 2003/109.